

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

به نام خدا

نقش والدین در پرورشگری کودکان

مؤلف :

فرشید غیبی حاجی ور

انتشارات ارسطو

(سازمان چاپ و نشر ایران - ۱۴۰۲)

نسخه الکترونیکی این اثر در سایت سازمان چاپ و نشر ایران و اپلیکیشن کتاب رسان موجود می باشد

chaponashr.ir

سرشناسه: غیبی حاجی ور، فرشید، ۱۳۷۱
عنوان و نام پدیدآور: نقش والدین در پرخاشگری کودکان / مولف فرشید غیبی
حاجی ور.
مشخصات نشر: ارسطو (سازمان چاپ و نشر ایران)، ۱۴۰۲.
مشخصات ظاهری: ۱۱۱ ص.
شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۳۳۹-۶۸۷-۸
وضعیت فهرست نویسی: فیبا
یادداشت: کتابنامه: ص ۱۱۱ - ۱۰۶.
موضوع: پرخاشگری کودکان - نقش والدین
رده بندی کنگره: TK۵۱۰۵/۸۸۰
رده بندی دیویی: ۰۰۹
شماره کتابشناسی ملی: ۹۵۱۸۷۹۶
اطلاعات رکورد کتابشناسی: فیبا

نام کتاب: نقش والدین در پرخاشگری کودکان
مولف: فرشید غیبی حاجی ور
ناشر: انتشارات ارسطو (سازمان چاپ و نشر ایران)
صفحه آرای، تنظیم و طرح جلد: پروانه مهاجر
تیراژ: ۱۰۰۰ جلد
نوبت چاپ: اول - ۱۴۰۲
چاپ: زیر جلد
قیمت: ۱۰۰۰۰۰ تومان
فروش نسخه الکترونیکی - کتاب رسان:
<https://chaponashr.ir/ketabresan>
شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۳۳۹-۶۸۷-۸
تلفن مرکز بخش: ۰۹۱۲۰۲۳۹۲۵۵
www.chaponashr.ir



انتشارات ارسطو



چاپ و نشر ایران
Chaponashr.ir

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۸	مقدمه
۱۰	تغییرات بدنی
۱۱	مکتب روانکاوی
۱۲	تعریف خشم
۱۲	علل و ریشه های خشم
۱۵	علل شخصیتی
۱۶	تظاهرات خشم
۱۶	عملکردهای رایج پیرامون خشم
۱۷	علل بروز پر خاشگری
۲۵	والدین و کودکان پر خاشگر
۲۶	چرا کودکان پر خاشگر می شود
۲۷	تربیت منفی والدین
۲۹	تربیت مثبت والدین
۳۰	رفتار غیر قابل پیش بینی
۳۲	کودکان ناسزاگو
۳۶	نظریه زیستی پر خاشگری

- ۳۸ کروموزمهای جنسی و پرخاشگری
- ۳۹ بلوغ جنسی و پرخاشگری
- ۴۰ نظریه ناکامی - پرخاشگری
- ۴۳ درستی و نادرستی نظریه ناکامی - پرخاشگری
- ۴۴ نظریه یادگیری اجتماعی
- ۴۸ پرخاشگری چگونه یاد گرفته می شود ؟
- ۵۰ نقش رسانه های گروهی و فیلمهای تلویزیونی در آموزش پرخاشگری
- ۵۲ آیا پرخاشگری همواره زیان آور است یا فایده هایی نیز دارد ؟
- ۵۳ کنترل پرخاشگری
- ۵۵ چگونه خشم را در کودکان مهار کنیم
- ۵۸ عوامل موثر بر پرخاشگری و ناسازگاری
- ۵۹ عوامل اجتماعی
- ۶۱ عصبانیت
- ۶۲ نارضایتی
- ۶۳ بی کفایتی
- ۶۴ غمزدگی و افسردگی
- ۶۴ قربانی بودن
- ۶۵ احساس در دام بودن

در گیر بودن	۶۵
مجازات نمادین	۶۷
روشهای مجازات	۷۶
تعریف پر خاشگری	۸۰
انواع پر خاشگری	۸۲
علل و انگیزه های پر خاشگری	۸۵
کروموزومهای جنسی و پر خاشگری	۸۸
بلوغ جنسی و پر خاشگری	۸۹
درستی و نادرستی نظریه ناکامی - پر خاشگری	۹۱
پر خاشگری چگونه یاد گرفته می شود ؟	۹۷
نقش رسانه های گروهی و فیلمهای تلویزیونی در آموزش پر خاشگری	۹۹
کنترل پر خاشگری	۱۰۲
منابع و مآخذ	۱۰۶

مقدمه

هر کودکی وقتی بداند که والدین او به آنچه می گویند عمل می کنند بهتر رفتار خواهد کرد . رفتار به خصوصی که انجام آن مجاز نیست باید با ترتیب به خصوصی دنبال شود مقررات شما باید روشن و فهم آنها ساده باشد. در این صورت کودک شما می داند که توقعات شما چیست و چه مقرر شده است شما تا به حال روی مقررات اولیه مصمم شده اید و آنها را با سادگی و واقع بینی با طفل خود در میان گذاشته اید . قانون تازه ای در خانه مقرر شده است از حالا به بعد تو اجازه نداری که کسی را کتک بزنی و اگر این کار را تکرار کنی با حبس شدن در اتاق مجازات خواهی شد که پرخاشگری یکی از پدیده های مهم روانی - اجتماعی است که قسمت اعظم تاریخ مدون انسان پیرامون آن رقم خورده است . برخی سپیده دم تاریخ را با بیان قتل هاییل آلوده به پرخاشگری و خشونت می دانند . کواکسلی بر اساس پژوهشهای انجام شده خود می نویسد : از ۵۶۰۰ سال قبل تا امروز بشر فقط ۲۹۲ سال در صلح و صفا گذرانیده و بقیه را در جنگ و ستیز بوده است . پرخاشگری را رفتاری تعریف کرده اند که هدف آن صدمه زدن به خود یادگیری باشد آنچه در این تعریف حائز اهمیت است ، قصد و نیت رفتار کننده است : یعنی آسیب رسانیدن تصادفی به شخص دیگر پرخاشگری نیست مثلاً اگر توپ فوتبال سهواً به بازیکن دیگر اصابت کند ، پرخاشگری نیست اما اگر فردی مخصوصاً بازیکنان را با پا بزند، هل بدهد ، تنه بزند و یا فحاشی کند ، پرخاشگری است . قدیمی ترین

علت شناخته شده برای پرخاشگری حول محور این نظریه می چرخد که انساتها از نظر ماهیت زیست شناختی برای پرخاشگر برنامه ریزی شده اند و نخستین و معروفترین نظریه در این باره مربوط به زیگموند فروید را می توان نام برد فروید کلیه اعمال آدمی را با دو گزینه زندگی و مرگ تحلیل می کند و می گوید گزینه مرگ هم باید به شکلی تخلیه شود (ستوده - ۲۲۱)

(سال ۳۸۵)

تغییرات بدنی

زیست‌شناسان بر این باورند بیشترین تغییراتی که هنگام پرخاشگری در بدن و اعمال آن روی می‌دهد، همانهایی که هنگام به کار افتادن امیال جنسی به وقوع می‌پیوندد در واقع باید گفت که همانطور که میل جنسی، جانور نر را به جنب و جوش می‌اندازد " او را متجاوز " تند یا پرخاشگر می‌سازد، انسان هم از این قاعده مستثنی نیست البته پرخاشگری انسان در این مورد غالباً با نوازش و نرمش اثر بهتری دارد و اینکه آیا پرخاشگری پاسخی به نا کامی است به باور جان دالسر و همکارانش، پرخاشگری همیشه پیامد نا کامی است و نا کامی همیشه منجر به پرخاشگری می‌شود هیچ یک نمی‌توانند بدون دیگری صورت گیرند و هر چیزی که مانع رسیدن به هدف شود نا کامی را سبب می‌گردد و گاهی محیط مدرسه و محل آموزشی می‌تواند تاثیر بسزایی در پرخاشگری کودک داشته باشد و گاهی هم روابط نا درست والدین و روحیه ستیزه جویی در بین والدین تاثیر منفی بر روی دانش آموزان می‌گذارد و این باعث می‌شود که حتی در پیشرفت تحصیلی و در رسیدن به موفقیت تحصیلی تاثیر منفی بگذارد. و افراد ناکام همیشه با کلمات یا رفتار پرخاشگرانه واکنش نشان نمی‌دهند؛ بلکه افرادی طیف وسیعی از واکنشها را نسبت به نا کامی از خود بروز می‌دهند

"پرخاشگری" در لغت به معنای ستیزه و تندی کردن آمده^۱ و معادل آن در زبان انگلیسی واژه Aggression است. اما در اصطلاح روان شناسی پرخاشگری یک واکنش عمومی و پدیده نابهنجار اجتماعی است که به قصد آزار کسی یا آسیب رساندن به چیزی ابرار می شود.^۳ آن چه در این تعریف حائز اهمیت است قصد و نیت رفتار کننده می باشد یعنی یک رفتار آسیب زا در صورتی پرخاشگری محسوب می شود که از روی قصد و عمد، به منظور صدمه زدن به دیگری انجام پذیرد.^۴

بنابراین پرخاشگری به فردی اطلاق می شود که تمایل به حمله کردن و مبارزه طلبی دارد. صاحب نظران حوزه علوم اجتماعی در مورد پرخاشگری به دو دسته تقسیم شده اند: فروید (واضع مکتب روانکاوی) و لورنز (Lornez - جانور شناس اتریشی) و گروهی دیگر آن را یک رفتار دفاعی آموخته شده و اکتسابی می دانند همچون بندورا (Bandura) اما محققان با در نظر گرفتن جنبه های مختلف این قضیه به دو نتیجه گیری دست یافته اند:

۱- پرخاشگری نتیجه تعامل پیچیده بین تمایلات و پاسخ های آموخته شده است.

۱- معین، ۱۳۷۱، ج ۱، ص ۷۲۷

۲- براهنی، ۱۳۸۴، ص ۴۲

۳- هنری ماسن، ۱۳۷۳، ترجمه یاسایی، ص ۴۲۶

۴- کریمی، ۱۳۸۰، ص ۲۰۶

۵- فرقانی رئیسی، ۱۳۸۲، ص ۸۱

۲- پرخاشگری در انسان، حتی اگر هم ذاتی باشد، به شدت تحت تاثیر عوامل اجتماعی

قرار دارد.^۱

این دیده هنگامی بروز می کند که کودک یا نوجوان در رسیدن به هدف خود به مانع برخورد کند و نتواند به آسانی و آرامی آن را از بین برد بنابراین رفتار و عملکرد خود را به صورت ایجاد مزاحمت برای دیگران، جنگ و ستیز با همسالان بر هم زدن محیط، خراب کردن اشیا و وسایل دیگران و... بروز می کند.^۳

تعریف خشم

خشم بنابر تعریف برانگیخته شدن عواطف جریحه دار شده است. اگر چه نقطه آغاز این برانگیختگی عواطف و احساسات ماست اما دامنه تاثیر آن به فکر و بدن ما نیز سرایت می کند. به عبارت دیگر خشم همه ابعاد وجود ما را در بر می گیرد.

علل و ریشه های خشم

علل فیزیکی: عدم تعادل هورمونی می تواند منجر به خشم شود. پرکاری غده تیروئید و ترشح بیش از حد هورمون تیرکسی از عوامل رایج بروز خشم و عصبیت است. خانم ها در دوران قاعدگی به غلت بر هم خوردن تعادل هورمونی در معرض عصبانیت قرار می گیرند.

۱- کریمی، ۱۳۸۰، ص ۲۱۳

۲- شعاری نژاد، ۱۳۷۳، ص ۴۵۰

۳- نجاتی، ۱۳۷۲، ص ۳۲۱

از جمله عوامل دیگر رایج می‌توان به خستگی اشاره کرد. هر چه سطح خستگی شخص بیشتر باشد امکان تجلی خشم فراتر می‌رود.

شایان ذکر است زیگموند فروید خشم را یکی از گرایش‌ها (Drive) ذاتی می‌داند. برای فروید خشم جزیی از تار و پود وجود ماست. ما همانگونه که در حالت طبیعی با دست و پا به دنیا می‌آییم با خشم نیز زاده می‌شویم.

تحقیقی که به این بخش از مقاله اختصاص یافته است، تمرکز ویژه‌ای بر خشونت در تلویزیون و بازیهای ویدئویی خواهد داشت. تقریباً این تحقیق صرفاً در خصوص بازیهای اینترنتی خشونت‌آمیز و تأثیر ناشی از آن بر کودکان به عمل آمد، اما اگر شخص ماهیت تعاملی (برهم کنشی) این بازیها را در نظر گیرد، صرفاً ممکن است ارتباطی وجود داشته باشد. مطالعه کلیدی نشان داد که ارتباط میان خشونت در رسانه‌ها توسط شخصی بنام دکتر ارون (Eron) ارائه گردیده است. وی گروهی از افراد جوان را برای مدت ۲۲ سال مورد مطالعه قرار داد و به این نتیجه دست یافت که افرادی که بیشتر به تلویزیون تماشا می‌کنند در سن هشت سالگی قریب به یقین خشن بوده، در سن ۳۰ سالگی، مرتکب جنایات هولناک بیشتری شده و در هنگام مشروب خواری پرخاشگرتر و تهاجمی‌تر بوده و کودکان خود را بطور بیرحمانه‌تری نسبت به دیگران تنبیه می‌نمایند. با انجام تحقیقات دیگر، مطالعات دکتر ارون (Eron) تکرار گردیده و نتایج مشابه به دست آمد. طی تحقیقات بعدی، برندن سنترال (Brandon)

(Centerwall)، جنایتکاران جوان محکوم به زندان را که مرتکب جرائم خشونت آمیز شده بودند را مورد مطالعه اجمالی قرار داد .

تحقیقی که به این بخش از مقاله اختصاص یافته است، تمرکز ویژه‌ای بر خشونت در تلویزیون و بازیهای ویدئویی خواهد داشت. تقریباً این تحقیق صرفاً درخصوص بازیهای اینترنتی خشونت آمیز و تأثیر ناشی از آن بر کودکان به عمل آمد، اما اگر شخص ماهیت تعاملی (برهم کنشی) این بازیها را در نظر گیرد، صرفاً ممکن است ارتباطی وجود داشته باشد. مطالعه کلیدی نشان داد که ارتباط میان خشونت در رسانه‌ها توسط شخصی بنام دکتر ارون (Eron) ارائه گردیده است. وی گروهی از افراد جوان را برای مدت ۲۲ سال مورد مطالعه قرار داد و به این نتیجه دست یافت که افرادی که بیشتر به تلویزیون تماشا می کنند در سن هشت سالگی قریب به یقین خشن بوده، در سن ۳۰ سالگی، مرتکب جنایات هولناک بیشتری شده و در هنگام مشروب خواری پرخاشگرتتر و تهاجمی تر بوده و کودکان خود را بطور بیرحمانه تری نسبت به دیگران تنبیه می نمایند. با انجام تحقیقات دیگر، مطالعات دکتر ارون (Eron) تکرار گردیده و نتایج مشابه به دست آمد. طی تحقیقات بعدی، برندن سنتروال (Brandon) (Centerwall)، جنایتکاران جوان محکوم به زندان را که مرتکب جرائم خشونت آمیز شده بودند را مورد مطالعه اجمالی قرار داد .